

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustoimikunta

Oulun kaupungin toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnitelma vuosille 2022-2026

Oulun Vanhsuneuvosto

Oulun vanhusneuvosto lausuu suunnitelmasta seuraavaa

Oulun vanhusneuvostolta on pyydetty lausunto toiminnallisesta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta. Suunnitelmaa on ollut laatimassa työryhmä, jossa myös vanhusneuvostolla on ollut edustus lokakuusta 2021 alkaen. Suunnitelma on kokonaisuudessaan laaja ja erittäin monipuolisesti valmisteltu. Suunnitelman tarkoitus on toimia työvälineenä kehitettäessä kaupungin palveluja ja toimintaa koskien yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Suunnitelmassa todetaan, että tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen tarkoituksena on taata jokaiselle yhtäläiset mahdollisuudet toimia ja käyttää palveluja. Lisäksi todetaan, että kunta tukee heikommassa asemassa olevia ja suunnitelmallisten toimenpitein avulla tavoitteena on tasata ihmisten erilaisia lähtökohtia.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ei tarkoita vain sukupuolten välistä sukupuolista tasa-arvoa. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen tulee ottaa laajasti huomioon koskien myös eri ikäryhmien välistä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Suunnitelmassa todetaankin, että tällä hetkellä Covid-19 pandemian vaikutukset näkyvät erityisesti heikommassa asemassa olevien elämässä. Tämä tulisi toimenpiteissä ottaa huomioon.

Miksi kuitenkin eri ryhmät voivat kokea eriarvoisuutta ja yhdenvertaisuuden puutetta?

Suunnitelmassa todetaan hyvin, että ”*intersektionaalisuudella tarkoitetaan, kuinka yhdellä ihmisellä voi olla useita sellaisia piirteitä tai ominaisuuksia, jotka asettavat hänet heikompaan asemaan yhteiskunnassa suhteessa muihin ihmisiin*” Eriarvoinen kohtelu voi johtua myös siitä, ettei erilaisten ihmisten tai ihmisryhmien tarpeita tunnusteta tai ei voida tai osata ottaa huomioon. Vanhusneuvosto kiinnittääkin huomiota siihen, että ikäihmisten osalta yhdenvertaisuutta muuhun väestöön verrattuna tulee edelleen parantaa. Suunnitelmassa tulee ottaa huomioon myös erityisesti heikkokuntoisten, erilaisista rajoitteista kärsivien esimerkiksi muistisairauksia sairastavien ikäihmisten toimintamahdollisuudet. Monilla ikäihmisillä on suppeat sosiaaliset verkostot ja heikot tietotekniset valmiudet. Heidän kohdallaan nousee huoli yhdenvertaisuuden toteutumisesta tilanteissa, joissa

tiedon saamisessa ja eteenpäin viemisessä pääosin käytetään tietotekniikkaa ja uusia teknologian tuomia välineitä.

Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta on erittäin tärkeää, että erilaisten palvelujen (mm sosiaali- ja terveystalvet, kuntoutus, pankki yms. asiointipalvelut) saatavuus on yhdenvertaisesti, tasa-arvoisesti ja esteettömästi saavutettavissa eri puolilla laajaa Oulua. Lisäksi palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden kannalta olisi tärkeää joukkoliikenteen järjestäminen tasa-arvoisesti koko Oulun alueella.

Vanhusneuvoston mielestä ikäihmisille tarvitaan harrastus, kokoontumis- ja liikuntatiloja sekä palveluita. Usein erilaiset tilat ovat suunniteltu palvelemaan ensisijaisesti nuoria ihmisiä. Ikääntyneille tarkoitettut liikuntatilat tulisi olla helposti saavutettavissa ns. matalan kynnyksen paikkoina. Ikääntyneiden omien toiveiden kuuleminen ja huomioon ottaminen tulisi lisäämään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon parempaa toteutumista.

Vanhusneuvoston mielestä siinä tulisi korostaa myös iän tuomaa kokemusta ja kokemusasiantuntijuutta. Päätöksiä tehtäessä otettaisiin paremmin huomioon ja kuultaisiin esimerkiksi ikäihmisen näkökulmaa.

Kokonaisuudessaan suunnitelmassa on paljon hyviä viitteitä ja asioita samoin kuin myös yksityiskohtia kuten suunnitelman sivun 23 ” Merkkipäivät”. Nämä mainitut lähes 50 listattua merkkipäivä tuovat esiin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden erilaisia ulottuvuuksia. Kuitenkin merkkipäiviä oli listattu niin runsaasti, että olisiko parempi, että jos kaikki pidetään mukana, niin määriteltäisiin näille kullekin kalenteriin merkitylle päivälle vastuuorganisaatio. Mikäli vastuuorganisaatio olisi määritelty silloin ne päivät eivät jäisi leijumaan pilviin, ja hyväksyvä kaupunki organisaatio kohtelisi kaikkia samanarvoisesti. Jos kaikkia listalle merkittyjä päiviä ei kaupunki huomio samalla intensiivisyydellä, niin silloin koetaan epätasa-arvoista ja ei - yhdenvertaista kohtelua.

Lakisääteisten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon tavoitteiden saavuttaminen vaatii suunnitelmallisuutta, konkreettisia toimenpiteitä, jatkuvaa arviointia sekä uusien tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamista ja toteutumisen seuranta.

Oulun kaupungin toiminnassa tasa-arvoisempi ja yhdenvertaisempi Oulu syntyy vain kaikkien kuntalaisten yhteisissä toimintatavoissa ja koko väestön huomioon ottamisessa.

On toivottavaa, että sama lokakuussa 2021 valittu työryhmä toimeenpanee suunnitelman ja arvioi lopulta miten se on toteutunut käytännössä myös eri väestöryhmien osalta.

Marja-Leena Kärkkäinen

Puheenjohtaja

Heli Metsävirt

Asiantuntijasihteeri